

Streszczenie

Niniejsza rozprawa doktorska dotyczy badania fal gęstości ładunku (CDW) oraz ich oddziaływania z innymi rodzajami uporządkowania (w szczególności magnetyzmem) w rodzinie związków $RNiC_2$. Przedstawioną pracę stanowi cykl 5 publikacji naukowych opublikowanych w czasopiśmie *Physical Review B*. Zakres przeprowadzonych badań obejmuje syntezę metodą topienia w łuku elektrycznym polikrystalicznych związków: zarówno stechiometrycznych $RNiC_2$, jak i roztworów stałych $R_{1-x}R'_xNiC_2$ (R, R' – dwa różne metale ziem rzadkich), badania proszkową dyfrakcją rentgenowską oraz pomiary właściwości fizycznych (opór elektryczny, magnetoopór, efekt Halla, podatność magnetyczna, ciepło właściwe). W ramach doktoratu po raz pierwszy zaobserwowano fale gęstości ładunku w związkach $RNiC_2$ z ciężkimi lantanowcami ($R = Dy - Lu$) i $YNiC_2$, co pozwoliło na rozszerzenie diagramu fazowego dla rodziny $RNiC_2$ wraz z liniowym skalowaniem temperatury tworzenia CDW. W przypadku niemagnetycznych związków $YNiC_2$ oraz $LuNiC_2$ zauważono występowanie dużego, dodatniego magnetooporu pochodzącego od nośników ładunku o dużej ruchliwości. Na podstawie badań związków $PrNiC_2$, $NdNiC_2$ oraz roztworów stałych $Nd_{1-x}Gd_xNiC_2$ i $Nd_{1-x}La_xNiC_2$ stwierdzono, że fale gęstości ładunku oddziałują z magnetyzmem, a w przypadku zgodności wektorów modulacji CDW i propagacji magnetycznej AFM, oddziaływanie to jest obustronne. Zaproponowano, że zgodność ta prowadzi do stabilizacji uporządkowania antyferromagnetycznego poprzez fale gęstości ładunku, a z drugiej strony, to samo uporządkowanie AFM przyczynia się do częściowej destrukcji stanu CDW. W pracy zasugerowano również prawdopodobne występowanie antyferromagnetycznego kwantowego punktu krytycznego w okolicach składu $x = 0.88$ dla roztworów stałych $Nd_{1-x}La_xNiC_2$.